

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 677/2015-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Bartkom, Advokátska kancelária JUDr. Martin BARTKO – JUDr. Silvia BARTKOVÁ, Piaristická 6667, Trenčín, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 574/2014, 4 Co 587/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. júna 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len

„sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 574/2014, 4 Co 587/2014 (ďalej aj „namietané konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že v namietanom konaní *„je sťažovateľka účastníkom konania ako navrhovateľka. Dňa 19.01.2000 sťažovateľka podala na Okresnom súde Trenčín žalobu o zaplatenie nájmu za užívanie nebytových priestorov, ktorých je sťažovateľka spoluvlastníčkou. Vec bola na Okresnom súde Trenčín vedená pod sp. zn. 8C/41/2000 prejednávaná viac ako 13 rokov (vrátane času predchádzajúcich odvolacích konaní) až po 13 rokoch sa sťažovateľka dočkala, hoci opäť neprávoplatného, rozsudku vo veci samej. V priebehu prejednávania danej veci sa sťažovateľka opakovane sťažovala na prietahy v konaní a dokonca v tejto veci aj rozhodoval Ústavný súd SR, ktorý svojím nálezom č.k. IV. ÚS 196/2010-25 zo dňa 26.08.2010 rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/41/2000 porušeného bolo. Ústavný súd SR zároveň prikázal Okresnému súde Trenčín vo veci konať bez zbytočných prietahov. Napriek tomuto nálezu Ústavného súdu SR, Okresný súd Trenčín, ako súd I. st, vo veci rozhodol rozsudkom až po viac ako 3 (!) rokoch, a to dňa 26.11.2013. Uvedeným rozsudkom zo dňa 26.11.2013 Okresný súd Trenčín návrhu navrhovateľky čiastočne vyhovel. Tento rozsudok však opäť nenadobudol právoplatnosť. Voči tomuto rozsudku podali odvolanie jednak odporcovia, a to dňa 30.12.2013 a jednak sťažovateľka dňa 13.01.2014. Na základe podaných odvolaní bol spis predložený Krajskému súdu v Trenčíne na rozhodnutie. Hoci podané odvolania boli podané dňa 30.12.2013, resp. posledné dňa 13.01.2014, Krajský súd v Trenčíne o nich doposiaľ nerozhodol, a to ani po viac ako 16 mesiacoch. Týmto postupom Krajského súdu v Trenčíne opäť v sťažovateľkinej veci vznikli súdne prietahy minimálne ďalších 16 mesiacov. Prietahy v konaní tak napriek opakovanej sťažnosti sťažovateľky a nálezu Ústavného súdu SR neboli*

do dnešnej doby riadne odstránené a v sťažovateľkinej veci aj naďalej nie je právoplatne rozhodnuté.“.

Namietané porušenie označených práv sťažovateľka vidí v tom, že „*Krajský súd v Trenčíne v jej právnej veci doposiaľ právoplatne nerozhodol o podaných odvolaniach a v tomto konaní je napriek predchádzajúcej sťažnosti sťažovateľky na prietahy v konaní a nálezu Ústavného súd SR dlhodobo nečinný a nekoná bez zbytočných prietahov.“.*

Sťažovateľka v odôvodnení sťažnosti ďalej uviedla:

„Sťažovateľka považuje v právnom štáte za neprípustné, aby odvolacie konanie, ktoré predstavuje štandardnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov, a ktoré nie je právne ani skutkovo zložité, trvalo neuveriteľných 16 (!) mesiacov. Sťažovateľka sa narodila v roku 1940 a v čase podania návrhu na začatie konania mala 59 rokov. V súčasnosti má sťažovateľka viac ako 76 rokov a súdne konanie doposiaľ nie je právoplatne skončené. Vzhľadom k svojmu veľmi nepriaznivému zdravotnému stavu reálne hrozí, že sa sťažovateľka konca súdneho konania a tým právoplatného rozhodnutia vo veci samej ani nedožije. Neúmerná dĺžka súdneho konania zároveň veľmi negatívne vplýva aj na sťažovateľkin zdravotný stav. V dôsledku týchto okolností musela sťažovateľka vyhľadať odbornú pomoc psychiatra, ktorá terapia jej pomáha vo zvládaní náporu na psychiku v dôsledku vleklého sa súdneho sporu o právo na náhradu za užívanie jej vlastníctva, ktorý už vzhľadom k celkovej dĺžke neuveriteľných 15 rokov stráca pre navrhovateľku prakticky význam. ...

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov je preto sťažovateľka presvedčená o tom, že Krajský súd v Trenčíne v konaní sp. zn. 4Co/574/2014 a sp. zn. 4Co/587/2014 riadne nekoná a spôsobuje zbytočné prietahy a tak zásadným spôsobom porušuje princípy právneho štátu, ktorého základnou a imanentnou zložkou je právna istota, a to nielen v právnych vzťahoch, ale aj v jednaní štátnych orgánov vrátane orgánov súdnej moci. Skutočnosť, že Krajský súd v Trenčíne v tejto právnej veci bez viny sťažovateľky doposiaľ právoplatne nerozhodol o podaných odvolaniach, hoci od podania posledného uplynulo viac ako 16 mesiacov, vyvoláva u sťažovateľky dlhodobý stav právnej neistoty, ktorý pretrváva počas celého tohto obdobia a v jej veku ťaživo vplýva na psychiku a jej zdravotný

stav. Včasné rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne v predmetnom odvolacom konaní by odstránilo stav právnej neistoty sťažovateľky a pomohlo by stabilizovať aj rodinné vzťahy účastníkov. Celkový stav veci je o to závažnejší, že k odstráneniu prietahov nedošlo napriek využitiu dostupných prostriedkov právnej nápravy sťažovateľkou... a tiež predchádzajúcemu nálezu Ústavného súdu SR.

... Je vecou súdu (sudcu) aký postup pre prejednanie konkrétnej veci zvolí, avšak v tomto smere je sťažovateľka jednoznačne toho názoru, že postup zvolený Krajským súdom v Trenčíne v odvolacom konaní (pričom sťažovateľka nemá vedomosť, že by Krajský súd v Trenčíne v konaní plynule pokračoval aj po 26.05.2014, kedy je datované posledné oznámenie sťažovateľke vo veci) spôsobil vo veci zbytočné prietahy a neúmerne toto konanie predĺžil, čím celková dĺžka súdneho konania presiahla neuveriteľných 15 rokov ! Svojím postupom tak Krajský súd v Trenčíne sťažovateľke nezabezpečil ochranu jej práv zabezpečených a garantovaných Ústavou SR a Dohovorom a neodstránil právnu neistotu v jej majetkových a rodinných vzťahoch, naopak pokračuje v ich porušovaní a spôsobuje prietahy v konaní.“

Sťažovateľka v sťažnosti žiada aj o priznanie primeraného finančného zadostučinienia v sume 10 000 € „Vzhľadom na závažnosť porušenia základných práv a slobôd a dĺžku tohto porušenia počas celého súdneho konania, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, a to najmä na blízky vzťah sťažovateľky a odporcov a vysoký vek sťažovateľky a jej nepriaznivý zdravotný stavom spôsobený práve dĺžkou tohto súdneho konania, ktoré celkovo trvá neuveriteľných 15 rokov.“.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj jej základného právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1

Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 4Co/574/2014,4Co/587/2014 porušené bolo.

2. Krajskému súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 4Co/574/2014, 4Co/587/2014 prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 10.000,- EUR (slovom desattisíc eur), ktoré je Krajský súd v Trenčíne povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 355,72 EUR (slovom tristopäťdesiatpäť eur sedemdesiatdva centov), ktorú je Krajský súd v Trenčíne povinný vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. Martina Barika do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (napr. III. ÚS 199/02).

Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 574/2014, 4 Co 587/2014.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má k dispozícii podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa ustáleného názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, I. ÚS 164/2010). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o

zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prieťahov a ustanovuje za také prieťahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prieťahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd v súčinnosti s krajským súdom zistil, že sťažovateľka sťažnosť na prieťahy v namietanom konaní adresovanú predsedovi krajského súdu nepodala.

Keďže sťažovateľka, ktorá je kvalifikovane právne zastúpená, sťažnosť na prieťahy v konaní predsedovi krajského súdu nepodala a ani netvrdí, že ju nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a existenciu takýchto dôvodov nemožno vyvodiť ani z obsahu jej sťažnosti (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde), ústavný súd, opierajúc sa o svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 44/03, II. ÚS 7/04, II. ÚS 107/04), dospel k záveru, že

vzhľadom na okolnosti prípadu niet dôvodu predpokladať, že by využitie sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch neumožnilo účinnú ochranu základného práva sťažovateľky priznaného jej podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde bolo potrebné jej sťažnosť v tejto časti odmietnuť z dôvodu neprípustnosti.

Podľa zistenia ústavného súdu odvolania sťažovateľky a odporcov boli spolu so spisom predložené krajskému súdu 20. mája 2014. Vo veci podaných odvolaní krajský súd meritórne rozhodol 18. júna 2015 potvrdzujúcim rozsudkom. Z uvedeného vyplýva, že od predloženia spisu (20. máj 2014) krajský súd rozhodol vo veci v priebehu trinástich mesiacov (18. jún 2015), preto jeho postup možno hodnotiť nanajvýš ako ojedinelý prieťah, ktorý nedosahuje intenzitu zbytočných prieťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Podľa judikatúry ústavného súdu ak sa pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v intenciách čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04 a iné).

Z uvedeného dôvodu prichádzalo do úvahy odmietnutie sťažnosti v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že k porušeniu základného práva na súdnu ochranu malo dôjsť v príčinnej súvislosti s porušením základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V súvislosti s touto námietkou ústavný súd konštatuje, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť, plynulosť a efektívnosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ namietané porušenie tohto základného práva nedosahuje takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti daného prípadu by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (napr. IV. ÚS 242/07).

Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu sťažnosti, ako aj zo stavu namietaného konania, v ktorom krajský súd už meritórne rozhodol, konštatuje, že v danom prípade nedostatky v postupe krajského súdu v namietanom konaní nedosahujú takú intenzitu, že by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti, a teda aj o vyslovení porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom krajského súdu v namietanom konaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

V dôsledku odmietnutia sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími požiadavkami v nej uvedenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2015